

Consiliul Europei a elaborat o convenție internațională pentru combaterea criminalității informatice – Convenția privind criminalitatea informatică, adoptată la Budapesta la 23 noiembrie 2001 (*Convention on Cybercrime*), în vigoare din 2004. În prezent se aplică în 56 de state, printre care și state care nu fac parte din Consiliul Europei, dar care au participat la elaborarea ei, cum este cazul SUA, Japoniei, Australiei^[1]. România a ratificat Convenția în 2004^[2].

§7. Contractul *cloud computing*^[3]

7.1. Noțiune

O formă a contractului electronic este contractul *cloud computing*.

Termenul *cloud computing* poate fi definit ca fiind o formă de *computing* în care capacități IT (*Information Technology*) evolutive și elastice sunt furnizate unui mare număr de clienți, utilizând tehnologia Internet^[4]. *Capacitate IT evolutivă* înseamnă că furnizorul de *cloud* poate adapta capacitatea de stocare și de procesare a datelor conform cerințelor clientului. *Capacitate IT elastică* înseamnă că adaptarea capacității de stocare și de procesare a datelor se poate face rapid, pe măsura schimbărilor în cerințele clientului.

Faptul că un număr mare de clienți este deservit prin intermediul *cloud computing* este avantajos din punct de vedere financiar și pentru furnizorul de *cloud*, și pentru clienți: furnizorul folosește baze mari de stocare și de prelucrare a datelor clienților, iar clienții nu investesc în tehnologie, externalizând stocarea datelor. Prin utilizarea Internetului, accesarea datelor poate fi făcută de oriunde în lume^[5].

---

[1] A se vedea https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/185/signatures?p_auth=ZWIJfRNJ, adresă consultată la 27 noiembrie 2017.

[2] Convenția a fost ratificată prin Legea nr. 64/2004, publicată în M. Of. nr. 343 din 20 aprilie 2004.

[3] O parte din prezentarea contractului *cloud computing* a fost preluată din articolul CARMEN TAMARA UNGUREANU, *Contractul cloud computing în comerțul internațional*, op. cit., p. 25-36.

[4] DARYL PLUMMER, *Experts Define Cloud Computing: Can We Get a Little Definition in Our Definitions?*, 2009, material disponibil online la adresa http://blogs.gartner.com/daryl_plummer/2009/01/27/experts-define-cloud-computing-can-we-get-a-little-definition-in-our-definitions/, consultată la 29 noiembrie 2017.

[5] SIMON BRADSHAW, CHRISTOPHER MILLARD, IAN WALDEN, *Contracts for Clouds: Comparison and Analysis of the Terms and Conditions of Cloud Computing Services*, în *International Journal of Law and Information Technology*, vol. 19, no. 3/2011, p. 190 și urm.

Cloud computing înseamnă deci *distributed computing* prin intermediul unei *network* (rețele) – Internetul – și constă în abilitatea de a face să funcționeze un program sau o aplicație în același timp în mai multe computere conectate între ele. Mari furnizori de *cloud computing* sunt, de exemplu, Google, Amazon, Apple, Dropbox, IBM, Microsoft, Facebook^[1].

O definiție simplificată a noțiunii de *cloud computing* ar putea fi dată prin folosirea analogiei, considerând *cloud computing* ca un serviciu de utilitate publică, cum este serviciul de electricitate^[2]. Astfel, până când a apărut electricitatea ca utilitate publică, fiecare companie, fermă zootehnică etc. avea propriul generator de curent electric (care funcționa, în principiu, cu petrol); după crearea sistemului public de electricitate, nimeni nu mai produce curent electric, ci primește din sistemul public, la un preț mult mai mic și în condiții mult mai avantajoase.

În același mod ca în cazul electricității, până la apariția *cloud computing*, utilizatorul se baza pe computerul personal; programele software funcționau numai pe computerul pe care erau instalate, documentele erau stocate pe hard-ul computerului pe care fuseseră create. Cu *cloud computing*, programele software nu sunt stocate pe computerul personal, ci în servere care se accesează prin Internet; la fel și documentele create, care pot fi accesate de oricine are permisiunea celui care le-a creat și la modificarea cărora poate colabora oricine este invitat, în timp real^[3].

Astfel, s-a trecut de la utilizarea descentralizată la aceea centralizată a resurselor informatice; prin folosirea Internetului, aceste resurse pot fi localizate oriunde, eventual în mai multe baze de date în același timp, și pot fi accesate de oriunde în lume există o conexiune la Internet^[4].

7.2. Avantajele utilizării serviciilor de *cloud computing*

Cloud computing reprezintă o evoluție firească a serviciilor de *outsourcing* informatic. Această nouă etapă de *outsourcing* apare ca un avantaj considerabil pentru multe societăți/întreprinderi care văd în oferta de *cloud computing* o facilitare de acces la tehnologii avansate la costuri

---

[1] Pentru o listă a principalilor furnizori de *cloud computing*, a se vedea SIMON BRADSHAW, CHRISTOPHER MILLARD, IAN WALDEN, *op. cit.*, p. 193-195.

[2] TIMOTHY J. CALLOWAY, *op. cit.*?, p. 166.

[3] MICHAEL MILLER, *Cloud Computing: Web-Based Applications that Change the Way You Work and Collaborate Online*, Que Publishing, Indianapolis, 2008, p. 8.

[4] MATTHEW A. VERGA, *Cloudburst: What Does Cloud Computing Mean to Lawyers?*, în *Journal of Legal Technology Risk Management* no. 5/2010, p. 45.

minime. „Norul” de resurse informatice permite întreprinderii să dispună de putere informatică, fără a fi obligată să achiziționeze infrastructura informatică^[1].

În documentul elaborat de Comisia Europeană în 2016, „Inițiativa europeană în domeniul *cloud computing*-ului – Dezvoltarea unei economii competitive bazate pe date și pe cunoaștere în Europa”^[2], *cloud* este definit ca fiind „o combinație de trei elemente interdependente: infrastructurile de date, care stochează și gestionează datele, rețelele în bandă largă, care transportă datele, și calculatoarele din ce în ce mai performante, care pot fi utilizate pentru procesarea datelor”. Capacitatea de a analiza și de a exploata datele are un impact asupra economiei și a societății la nivel mondial, deschizând posibilități pentru inovații industriale și sociale majore.

Utilizarea *cloud computing* prezintă multe avantaje, printre care se numără:

- reducerea costurilor pentru infrastructura informatică realizate de furnizorii de *cloud*, prin utilizarea infrastructurii de *cloud* pentru un număr mare de clienți, reducere care se răsfrânge și asupra costurilor suportate de clienții de *cloud*;

- migrarea spre *cloud* înseamnă reducerea capitalului care era folosit de societăți/întreprinderi pentru infrastructura informatică și posibilitatea de a beneficia de cele mai noi echipamente informatice;

- capacitatea infrastructurii de *cloud* de a se adapta la schimbare, la cerințele clienților (de exemplu, cantitate și volum de date suportate de o aplicație, număr de utilizatori ș.a.);

- capacitatea de a funcționa fără întreruperi^[3].

De avantajele utilizării *cloud computing* beneficiază nu numai societățile/întreprinderile, ci și consumatorii, care, pentru a avea acces la tehnologie avansată, au nevoie doar de un dispozitiv care să le permită accesul (un computer personal, un laptop, o tabletă, un smartphone ori alt dispozitiv similar) și de o conexiune la Internet.

De *cloud computing* beneficiază și autoritățile publice, instituțiile guvernamentale etc., devenind funcțional așa-numitul *G Cloud* (*Governmental*

---

[1] FLORENCE CHAFIOL-CHAUMONT, ARNAUD DAVID, *Entrer dans l'ère du Cloud Computing en maîtrisant ses aspects contractuels*, în Cahiers de droit de l'entreprise n° 2/2010, p. 1.

[2] Disponibil online la adresa <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0178&from=en>, consultată la 29 noiembrie 2017.

[3] CARLOS A. ROHRMANN, JULIANA FALCI SOUSA ROCHA CUNHA, *Some Legal Aspects of Cloud Computing Contracts*, în Journal of International Commercial Law and Technology, vol. 10, no. 1/2015, p. 38.

Cloud) în multe state europene, precum Marea Britanie, Germania, Austria, Finlanda, Danemarca, Franța, Spania^[1], România^[2]. În acest mod, se reduc substanțial costurile pentru achiziționarea infrastructurii informatice (autoritățile publice nu trebuie să achiziționeze hardware și software) și pentru întreținerea bazelor de date informatice în domeniul public.

7.3. Riscurile utilizării serviciilor de *cloud computing*

Stocarea datelor în *cloud* și utilizarea aplicațiilor, a programelor și a infrastructurii de *cloud* presupun anumite riscuri, care privesc, printre altele:

– locația datelor stocate în *cloud*. Serviciile de *cloud computing* implică transferul de date către serverele furnizorului de *cloud* sau subfurnizorilor săi, servere (adică baze de date de dimensiuni foarte mari, numite și *data farm* sau *server farm*), care sunt situate în multe puncte geografice. Societatea/întreprinderea – clientul furnizorului de *cloud* – nu deține controlul localizării datelor, care se pot afla oriunde în lume, la un moment dat. Furnizorul de *cloud* sau subfurnizorii pot copia și „replica” datele clientului în mai multe baze de date, situate în state diferite^[3].

Locația datelor atrage posibilitatea aplicării legilor din cel puțin trei state: legea statului în care își are sediul furnizorul de *cloud* (cei mai mari furnizori de *cloud* au sediul pe teritoriul SUA); legea statului de sediu sau de reședință a clientului de *cloud*; legea statului pe teritoriul căruia

---

[1] BERND ZWATTENDORFER, KLAUS STRANACHER, ARNE TAUBER, PETER REICHSTÄDTER, *Cloud Computing in E-Government across Europe. A Comparison*, în ANDREA KÓ, CHRISTINE LEITNER, HERBERT LEITOLD, ALEXANDER PROSSER (EDS.), *Technology-Enabled Innovation for Democracy, Government and Governance*, Springer Verlag, Berlin, 2013, p. 181-195; MARIJN JANSSEN, KARIN AXELSSON, OLIVIER GLASSEY, BRAM KLIEVINK, ROBERT KRIMMER, IDA LINDGREN, PETER PARYCEK, HANS J. SCHOLL, DMITRII TRUTNEV (EDS.), *Electronic Government*, Springer Verlag, Berlin, 2017, p. 3-421.

[2] În România este operațional portalul *e-guvernare*, prin care Agenția pentru Agenda Digitală a României (AADR), instituție publică de specialitate a administrației publice centrale, are rolul de a gestiona și opera Sistemul e-guvernare (S.E.N.), disponibil la adresa www.e-guvernare.ro, Sistemul Electronic de Achiziții Publice (S.E.A.P.), disponibil la adresa www.e-licitatie.ro, Sistemul informatic pentru atribuirea electronică a autorizațiilor de transport internațional rutier de marfă și pentru atribuirea electronică a traseelor naționale din programele de transport prin serviciile regulate județene și interjudețene (S.A.E.T.), disponibil la adresa www.autorizatiiauto.ro, Sistemul național electronic de plată online cu cardul a taxelor și impozitelor (S.N.E.P.), disponibil la adresa www.ghiseul.ro, și a Punctului de Contact Unic Electronic (P.C.U.E.), disponibil la adresa <http://www.edirect.e-guvernare.ro/>.

[3] CHARLES OPPENHEIM, *Cloud Law and Contract Negotiation*, în *El profesional de la información*, vol. 21, no. 5/2012, p. 455, material disponibil online la adresa http://www.elprofesionaldelainformacion.com/contenidos/2012/septiembre/02_eng.pdf, consultată la 20 octombrie 2017.

este situată baza de date a furnizorului de *cloud*, care poate fi într-un stat diferit de acela de sediu al furnizorului. Există baze de date (*server farm*) situate chiar și pe mari vase maritime, care circulă în marea liberă și care tind să se sustragă controlului stata^[1];

– protecția, securitatea și confidențialitatea datelor. Datele stocate în *cloud* pot fi supuse atacurilor din partea unor terți (*hackers, crackers* ș.a.); de asemenea, acestea pot fi divulgate de către furnizorul de *cloud* la cererea autorităților, în anumite condiții.

În spațiul UE există reglementări cu privire la protecția datelor cu caracter personal^[2]. În cazul în care datele sunt stocate în servere situate pe teritoriul SUA sau furnizorul de *cloud* își are sediul în SUA, chiar dacă baza de date este în UE, devine aplicabil *Patriot Act*. Această lege, care are ca scop principal combaterea terorismului, permite autorităților americane să ceară furnizorilor de *cloud* divulgarea informațiilor cu privire la clienții de *cloud* și cu privire la datele stocate sau utilizate de aceștia, fără a înștiința clienții cu privire la această acțiune^[3];

– păstrarea datelor și posibilitatea portabilității datelor. Clientul de *cloud* nu are siguranța că, la încetarea contractului *cloud computing*, datele stocate sau utilizate și informațiile referitoare la acesta vor fi șterse. De asemenea, în cazul în care încheie un contract cu un alt furnizor de *cloud*, se pune problema portabilității datelor încredințate furnizorului inițial, cu privire la care contractul a încetat (fie a fost reziliat, fie a încetat din alte cauze, cum ar fi insolvența furnizorului de *cloud*).

Există și alte riscuri care provin din utilizarea *cloud computing*, precum și o multitudine de probleme juridice, în domenii variate, precum drepturile de proprietate intelectuală, protecția *know-how*-ului, dreptul concurenței,

---

[1] STEVEN R. SWANSON, *Google Sets Sail: Ocean-Based Server Farms and International Law*, în *Connecticut Law Review*, vol. 43, no. 3/2011, p. 709-751.

[2] Pentru detalii, a se vedea *supra*, secțiunea dedicată clauzelor privind transferul de date cu caracter personal.

[3] CHARLES OPPENHEIM, *op. cit.*, p. 455. În martie 2015, Microsoft s-a opus cererii formulate de autoritățile americane, în temeiul unei alte legi, *Electronic Communications Privacy Act of 1986 (ECPA)*, cu privire la divulgarea conținutului anumitor conturi de e-mail, aflate într-o bază de date din Dublin (Irlanda), aparținând Microsoft. Microsoft a apreciat că autoritățile americane nu au jurisdicție asupra bazei de date din Dublin, chiar dacă Microsoft are sediul pe teritoriul SUA. U.S. Second Circuit Court of Appeals a hotărât în favoarea Microsoft în iulie 2016. În octombrie 2017, a fost sesizată US Supreme Court pentru a soluționa litigiul dintre Departamentul de Justiție și Microsoft având ca obiect accesul la conturile de e-mail din baza de date din Dublin, într-o investigație referitoare la traficul de droguri (<https://www.reuters.com/article/us-usa-court-microsoft/u-s-supreme-court-to-decide-major-microsoft-e-mail-privacy-fight-idUSKBN1CL20U>, adresă consultată la 30 noiembrie 2017).

dreptul fiscal, dreptul insolvenței, raporturile juridice dintre avocat și clientul său și chiar dreptul succesoral.

7.4. Tipurile de servicii *cloud computing*

Din punctul de vedere al utilizatorului, *cloud computing* se reduce la un număr de servicii puse la dispoziția lui de către furnizorul de *cloud*.

Scopul și tipul de servicii prestate diferă de la un furnizor la altul, dar, în principal, se rezumă la trei servicii^[1]:

– *Infrastructure as a Service (IaaS)*, prin care este furnizată o rețea *computing*, cum este capacitatea de stocare și de procesare a datelor; prin *IaaS* se livrează infrastructură, având o bază externalizată, se furnizează servicii de stocare de date, spații pentru centre de date sau componente *network*; *IaaS* poate include și software; de exemplu, Amazon S3, SQL Azure^[2];

– *Platform as a Service (PaaS)*, prin care este furnizată clientului capacitatea de a lansa în infrastructura de *cloud* aplicații create sau dobândite de client, folosind limbaje de programare și instrumente ale furnizorului, de exemplu, Google App Engine, Salesforce.com^[3];

– *Software as a Service (SaaS)*, care are o aplicabilitate de masă și prin care se furnizează clientului utilizarea unei aplicații a furnizorului, printr-o infrastructură din *cloud*; aplicația este accesibilă printr-un *web browser*, de exemplu, Google Docs, Gmail, Yahoo Mail.

De asemenea, serviciile de *cloud computing* pot fi clasificate, în funcție de modelul de implementare (*deployment model*), în:

– *Public Cloud*, în care infrastructura de *cloud* poate fi folosită de oricine, fiind accesibilă publicului larg, astfel încât un număr mare de utilizatori folosește în același timp același hardware și același software și/ sau stochează datele în aceeași sau aceleași baze de date, toate situate în *cloud*; acest tip de *cloud* este cel mai utilizat;

---

[1] JANINE ANTHONY BOWEN, *Cloud Computing: Issues in Data Privacy/Security and Commercial Considerations*, în *The Computer & Internet Lawyer*, vol. 28, no. 8/2011, p. 1; SIMON BRADSHAW, CHRISTOPHER MILLARD, IAN WALDEN, *op. cit.*, p. 191.

[2] CLARICE CASTRO, CHRIS REED, RUY DE QUEIROZ, *On the Applicability of the Common European Sales Law to some Models of Cloud Computing Services*, în *European Journal of Law and Technology*, vol. 4, no. 3/2013, p. 4.

[3] *Ibidem*.

– *Private Cloud*, în care infrastructura de *cloud* este utilizată doar pentru un singur client cu un mare potențial economic și financiar sau pentru mai multe entități aflate în conexiune;

– *Community Cloud*, în care infrastructura de *cloud* este folosită în comun de un grup de organizații sau entități, care au interese comune; de exemplu, autoritățile publice dintr-un anumit stat;

– *Hybrid Cloud*, care implică o combinație între *Public*, *Private* sau *Community Cloud*; de exemplu, o organizație care folosește un *cloud* privat poate folosi, pentru anumite activități, un *cloud* public^[1].

7.5. Încheierea contractului *cloud computing*

Părțile contractului *cloud computing* sunt furnizorul serviciului de *cloud* și clientul serviciului de *cloud*, care poate fi un consumator sau un profesionist și care utilizează serviciul furnizat. Părțile contractului *cloud computing* au sediul sau reședința, de regulă, pe teritoriul unor state diferite.

Contractul *cloud computing* este, prin natura lui, un contract internațional, care atrage aplicarea regulilor de drept internațional privat cu privire la legea aplicabilă contractului și cu privire la autoritatea competentă să soluționeze litigiile care se nasc în legătură cu acesta.

În principiu, contractele *cloud computing* se clasifică în două categorii: contracte în care furnizorul oferă servicii de *cloud* gratuite și contracte în care serviciile oferite sunt contra cost. Contractele *cloud computing* în care clientul primește servicii gratuite sunt întotdeauna contracte-standard, de adeziune și se adresează mai ales consumatorilor, precum și clienților profesioniști cu o putere economică mică. Serviciile de *cloud* contra cost pot fi oferite prin încheierea de contracte-standard sau negociate.

7.6. Contractul-standard (de adeziune) *cloud computing*

Majoritatea contractelor *cloud computing* sunt contracte de adeziune (*take it or leave it*); clientul de *cloud* poate fie să accepte contractul propus de furnizorul de *cloud*, asumându-și riscul unor clauze contractuale care îi pot fi nefavorabile, fie să caute un alt furnizor de *cloud*, care să îi ofere condiții mai avantajoase, fie să renunțe la încheierea unui contract *cloud*

---

[1] W. KUAN HON, JULIA HÖRNLE, CHRISTOPHER MILLARD, *Data Protection Jurisdiction and Cloud Computing – When Are Cloud Users and Providers Subject to EU Data Protection Law? The Cloud of Unknowing*, în *International Review of Law, Computers & Technology*, vol. 26, no. 2-3/2012, p. 130.

computing, dacă riscurile pe care consideră că le implică acesta sunt mult prea mari pentru a putea fi acceptate.

Contractul-standard *cloud computing* este elaborat de furnizorul de *cloud* într-o manieră care să soluționeze în favoarea lui oricare problemă juridică care s-ar putea ivi. Clientul de *cloud*, care încearcă să citească clauzele *boilerplate* în format electronic, se va confrunta cu pagini întregi de terminologie juridică, greu accesibilă uneori și pentru un avocat experimentat^[1].

Încheierea contractului-standard *cloud computing* se face prin metoda *click-wrap*. Prin apăsarea butonului se perfectează contractul, care este redactat într-un singur document sau în mai multe documente separate, care reglementează raporturile juridice dintre furnizorul de *cloud* și client.

Contractul *cloud computing* poartă denumirea de „*Terms and Conditions*”. De multe ori, clientul de *cloud*, mai ales dacă are calitatea de consumator sau este un profesionist cu o putere economică mică, nu conștientizează că încheie un contract dacă apasă pe butonul „*I Accept*”.

Terms and Conditions îmbracă forma unui document sau a unui set de documente, fie mai simplu redactat, fie mai complex și de o întindere mai mare, care, de regulă, include următoarele^[2]:

– *Terms of Service*; acesta este considerat cel mai important document (atât în contractele încheiate în formă electronică, în general, cât și în contractul *cloud computing*), deoarece conține prevederi referitoare la scopul serviciilor de *cloud*, obligațiile clientului și ale furnizorului de *cloud*, drepturile de proprietate intelectuală, clauze referitoare la datele stocate în *cloud*, la legea aplicabilă contractului, la autoritatea competentă pentru soluționarea litigiilor dintre părți, la condițiile încetării contractului;

– *Service Level Agreement*; în acest document sunt specificate nivelul serviciilor prestate de furnizorul de *cloud*, punerea în executare a penalităților prevăzute pentru serviciile care nu au fost furnizate conform contractului, un nivel garantat de funcționare a sistemului cu privire la *downtime* sau *uptime*^[3], un anumit nivel de asistență acordată clientului și tipul de software sau hardware care va fi furnizat clientului și cu ce cost;

---

[1] MANATAR RAJA MADA SILALAH, *Drafting a Cloud Computing Contract*, 2011, p. 10, material disponibil online la adresa <https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/22926/SILALAH|x-xMaster.pdf.pdf?sequence=1>, consultată la 10 octombrie 2017.

[2] SIMON BRADSHAW, CHRISTOPHER MILLARD, IAN WALDEN, *op. cit.*, p. 192.

[3] *Uptime* este un termen utilizat în industria informatică și semnifică durata în care un computer este operațional. *Downtime* este durata în care computerul nu este operațional. De exemplu, un *uptime* standard este 99.999% din timp. (aceste informații sunt disponibile

– *Acceptable Use Policy*; în acest document este detaliată utilizarea serviciilor oferite de furnizorul de *cloud*, specificându-se ceea ce este permis și ceea ce este interzis; de asemenea, se stabilește o utilizare acceptabilă a serviciilor de *cloud*, bazată pe aprecierea unilaterală a furnizorului de *cloud*;

– *Privacy Policy*; în acest document sunt reglementate utilizarea și protecția datelor personale.

7.7. Clauzele contractului-standard *cloud computing*

În contractul-standard *cloud computing* sunt utilizate anumite clauze, care variază ca întindere și conținut în funcție de furnizor și de tipul serviciului de *cloud*, dar care sunt comune majorității contractelor^[1]. Vor fi prezentate, pe scurt, câteva dintre aceste clauze^[2]:

– *clauza privind legea aplicabilă contractului*. De regulă, este indicată legea de la locul în care furnizorul de *cloud* își are sediul/principalul centru de afaceri^[3]; anumiți furnizori de *cloud* precizează că legea aplicabilă contractului se va determina în funcție de locul în care este localizat clientul (adică unde acesta își are sediul sau reședința); deși desemnarea legii aplicabile după criteriul sediului/reședinței clientului pare a fi în favoarea acestuia din urmă, nu întotdeauna este așa; de exemplu, furnizorul de *cloud* Salesforce, după ce stabilește legea în funcție de localizarea clientului de *cloud*, creează zone geografice de aplicabilitate a legii: pentru clienții din SUA, Mexic, America Centrală și de Sud și Caraibe, legea aplicabilă este legea federală din California; pentru clienții din Europa, Orientul Mijlociu sau Africa, legea aplicabilă este legea engleză^[4]. Atunci când clientul este o întreprindere cu o mare putere economică sau care aparține sectorului public dintr-un stat, de regulă, negociază clauza privind legea aplicabilă^[5];

---

online la adresa <http://whatis.techtarget.com/definition/uptime-and-downtime>, consultate la 13 septembrie 2017).

^[1] SIMON BRADSHAW, CHRISTOPHER MILLARD, IAN WALDEN, *op. cit.*, p. 196.

^[2] Pentru o analiză a tuturor clauzelor comune contractelor *cloud computing*, a se vedea SIMON BRADSHAW, CHRISTOPHER MILLARD, IAN WALDEN, *op. cit.*, p. 196 și urm.

^[3] Legea desemnată de furnizorul de *cloud* poate să fie inaplicabilă consumatorilor, fiind considerată abuzivă, potrivit reglementărilor aplicabile în materia protecției consumatorilor din statul unde aceștia își au reședința.

^[4] Pentru detalii, a se vedea împărțirea geografică făcută de Salesforce (art. 13), la adresa http://www.salesforce.com/assets/pdf/misc/salesforce_MSA.pdf, consultată la 19 septembrie 2017.

^[5] SIMON BRADSHAW, CHRISTOPHER MILLARD, IAN WALDEN, *op. cit.*, p. 198.

– *clauza privind autoritatea competentă pentru soluționarea litigiilor.* Furnizorii de *cloud* stipulează în contract o autoritate competentă pentru soluționarea litigiilor, care să fie compatibilă cu legea aplicabilă desemnată. De exemplu, dacă a fost indicată legea engleză, atunci competentă va fi instanța engleză.

Frecvent, furnizorii de *cloud* aleg arbitrajul pentru soluționarea litigiilor^[1]. Unii furnizori, cum este Microsoft, indică fie o instanță statală, fie una arbitrală, în funcție de zona geografică în care clientul își are sediul sau reședința și în funcție de calitatea acestuia, consumator sau întreprindere; de exemplu, pentru clienții din România (și alții din Europa, din Orientul Mijlociu și din Africa), este competentă instanța de la Luxembourg; pentru clienții din India, arbitrajul administrat de SIAC (*Singapore International Arbitration Centre*)^[2];

– *clauza cu privire la modul de utilizare a serviciilor de cloud (Acceptable Use Policy).* De regulă, această clauză este redactată într-un document separat, cu aceeași denumire, și cuprinde acțiunile interzise clienților în utilizarea serviciilor de *cloud*; scopul clauzei este apărarea de răspundere a furnizorilor de *cloud* pentru comportamentul abuziv sau contrar legii ori moralei al clienților; astfel, furnizorii interzic un număr de activități, pe care le enumeră; de exemplu, e-mail-uri de natură comercială nesolicitate (*spam*), fraudă, piraterie informatică (*hacking*), conținut obscen al datelor stocate în *cloud*, care promovează discriminarea, care defăimează etc.^[3];

– *clauza de modificare unilaterală a contractului.* Majoritatea furnizorilor de *cloud* își rezervă dreptul de a modifica *Terms and Conditions* (contractul) prin simpla postare a unei versiuni îmbunătățite (*updated*) a *website*-ului lor; continuarea utilizării serviciului de *cloud* de către client înseamnă acceptare; dacă serviciul de *cloud* este furnizat contra cost, modificarea contractului este, de regulă, însoțită de o clauză de încetare a contractului (*break clause*), pentru situația în care clientul nu acceptă modificările;

– *clauza cu privire la integritatea datelor.* Majoritatea furnizorilor de *cloud* nu își asumă răspunderea pentru păstrarea integrității și confidențialității datelor stocate în *cloud*. Ei includ în contract o prevedere expresă, conform căreia *clientul este pe deplin responsabil*, iar furnizorul este exonerat de

---

[1] Clauza compromisorie de arbitraj poate fi considerată abuzivă în ceea ce îi privește pe consumatori, potrivit reglementărilor aplicabile în materia protecției consumatorilor din statul unde aceștia își au reședința.

[2] Pentru detalii, a se vedea împărțirea geografică disponibilă online la adresa <http://www.microsoft.com/student/en/us/code-of-conduct/>, consultată la 19 mai 2017.

[3] SIMON BRADSHAW, CHRISTOPHER MILLARD, IAN WALDEN, *op. cit.*, p. 201.

răspundere. Clienții, în mod independent, pot lua măsuri de păstrare a integrității datelor stocate în *cloud* prin criptarea lor și prin realizarea de copii (*back-ups*). Atunci când serviciul de *cloud* este contra cost, furnizorul de *cloud* poate oferi asigurarea de *back-ups* a datelor și se poate angaja cu privire la integritatea acestora.

– *clauza cu privire la păstrarea datelor (Data Preservation)*. Această clauză se referă la cele două probleme ale accesului clientului la datele stocate în *cloud*, după încetarea contractului cu furnizorul: transferul datelor către un alt furnizor de *cloud* și ștergerea lor din serverele furnizorului. Referitor la *transferul datelor*, cei mai mulți furnizori de *cloud* nu prevăd posibilitatea portabilității acestora către un alt furnizor. Cu privire la *ștergerea datelor*, unii furnizori prevăd ștergerea datelor imediat după încetarea contractului *cloud computing*, alții păstrează datele pentru o anumită perioadă de timp, după expirarea căreia datele sunt șterse. Facebook permite păstrarea datelor nelimitat în timp, prin procedeul „memorării” lor din conturile persoanelor decedate^[1]; de asemenea, datele care au fost transmise altor persoane nu pot fi șterse, chiar dacă utilizatorul Facebook și-a dezactivat contul sau l-a șters^[2].

Indiferent de prevederile clauzei referitoare la *Data Preservation*, clienții de *cloud* nu pot avea siguranța că, după încetarea raporturilor cu furnizorul de *cloud*, datele stocate au fost distruse^[3];

– *clauza cu privire la divulgarea datelor stocate în cloud (Data Disclosure)*. În general, furnizorii prevăd că au dreptul să divulge datele sau conținutul datelor stocate în *cloud* atunci când o autoritate/instanță statală o cere, conform legii aplicabile contractului *cloud computing*. Anumiți furnizori prevăd posibilitatea divulgării datelor unor terțe persoane și în cazul în care anumite interese comerciale sau publice o impun; de exemplu, Facebook^[4];

– *clauza cu privire la locația datelor (Data Location)*. Locația datelor este necunoscută clientului de *cloud* și necontrolabilă. De regulă, furnizorii fie nu stipulează în contract informații despre locația datelor, fie dau informații generale; de exemplu, Microsoft prevede că datele sunt localizate în anumite zone geografice, în funcție de sediul/reședința clientului^[5].

[1] Informație disponibilă online la adresa <https://ro-ro.facebook.com/help/1506822589577997/>, consultată la 21 iunie 2017.

[2] <https://ro-ro.facebook.com/about/privacy>, adresă consultată la 21 iunie 2017.

[3] SIMON BRADSHAW, CHRISTOPHER MILLARD, IAN WALDEN, *op. cit.*, p. 205.

[4] Informație disponibilă online la adresa <https://ro-ro.facebook.com/about/privacy>, consultată la 21 iunie 2017.

[5] Harta localizării datelor poate fi consultată online la adresa http://www.microsoft.com/online/legal/v2/en-us/MOS_PTC_Geo_Boundaries.htm, accesată la 29 noiembrie 2017.

Atunci când clauzele contractuale sunt abuzive și prejudiciază clienții de *cloud*, aceștia le pot ataca în fața autorității competente (așa cum a fost desemnată prin contract), utilizând prevederile din legea aplicabilă contractului *cloud computing*.

Societățile/întreprinderile nu pot beneficia de prevederile protective de care se bucură consumatorii, dar pot folosi dispoziții specifice „*doctrine of unconscionability*”/„*reasonable expectation doctrine*” sau „*red hand rules*”, doctrină conform căreia, cu cât o clauză este mai neobișnuită, mai nerezonabilă, mai neuzuală, cu atât mai mult trebuie adusă la cunoștința aderentului la contractul-standard^[1]. Dacă furnizorul de *cloud* urmărește să pună în executare o asemenea clauză, trebuie să facă dovada că clientul a luat cunoștința de aceasta. În dreptul român, o prevedere utilă în acest sens este art. 1203 C. civ. referitor la clauzele neuzuale din contractele-standard, text care are ca sursă art. 1341 alin. (2) C. civ. italian și Principiile UNIDROIT.

7.8. Contractul *cloud computing* negociat între părțile contractante

În cazul în care clientul de *cloud* are putere de negociere (*bargaining power*), fiind o întreprindere, o agenție guvernamentală, o instituție financiară, o entitate cu o mare putere economică etc., poate încerca negocierea contractului de *cloud*. Recent, au fost semnalate situații în care furnizori importanți de *cloud* au negociat clauzele contractuale, determinați de stimulente financiare, de motive strategice sau pentru a-și spori reputația. De exemplu, Google a furnizat Google Apps SaaS orașului Los Angeles și Universității Cambridge^[2].

Atunci când se ajunge la negocierea contractului *cloud computing*, cele mai negociate clauze sunt următoarele^[3]:

- excluderea sau limitarea răspunderii furnizorului, cu privire mai ales la integritatea datelor stocate în *cloud*;
- nivelul de servicii oferit;
- protecția și securitatea datelor;
- condițiile de încetare a contractului și recuperarea datelor stocate în *cloud*;
- modificarea clauzelor contractuale;
- drepturile de proprietate intelectuală.

[1] MANATAR RAJA MADA SILALAH, *op. cit.*, p. 12.

[2] W. KUAN HON, CHRISTOPHER MILLARD, IAN WALDEN, *Negotiating Cloud Contracts: Looking at Clouds from Both Sides Now*, în *Stanford Technology Law Review*, vol. 16, no. 1/2012, p. 89.

[3] *Idem*, p. 81.

Rezumat – Comerțul electronic. Contractul electronic. Contractul cloud computing

Contractul electronic este analizat în linii mari cu privire la: reglementarea acestuia; noțiunea de contract electronic, noțiunea de mijloace electronice, clasificarea contractelor electronice; formarea contractului electronic; proba contractului electronic; delocalizarea contractului electronic și semnificația acesteia pentru dreptul comerțului internațional; securizarea contractului electronic.

Contractul *cloud computing* este analizat în aspectele lui esențiale: noțiune, avantajele și riscurile utilizării lui, tipurile de servicii *cloud computing*, încheierea contractului de adeziune *cloud computing*, cu prezentarea clauzelor contractuale principale.

Secțiunea a 2-a. Contractul de vânzare internațională de mărfuri^[1]

Vânzarea internațională de mărfuri este cel mai frecvent întâlnit contract de comerț internațional și cel mai vechi. A existat și încă există o preocupare a statelor pentru adoptarea unor instrumente internaționale care să faciliteze vânzarea internațională de mărfuri. Supunerea acestui contract unor reguli materiale uniforme este necesară datorită diferențelor de regim juridic în diferite sisteme de drept^[2]. Ca răspuns la aceste preocupări a fost adoptată Convenția Națiunilor Unite cu privire la contractele de vânzare internațională de mărfuri, încheiată la Viena la 11 aprilie 1980 (CVIM), în vigoare din 1988^[3]. La 27 noiembrie 2017, Convenția de la Viena avea 89 de state părți^[4], adică aproximativ 2/3 din comerțul mondial de mărfuri^[5].

La nivelul UE există o *propunere de regulament* din 2011 privind o legislație europeană comună în materie de vânzări^[6], care are ca scop

^[1] DRAGOȘ-ALEXANDRU SITARU, ȘERBAN-ALEXANDRU STĂNESCU, *Dreptul comerțului internațional. Tratat. Partea specială*, ed. a 2-a, Ed. Universul Juridic, București, 2017, p. 5 și urm.; IOAN MACOVEI, *Tratat de drept al comerțului internațional*, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p. 335 și urm.

^[2] De exemplu, în dreptul francez (și în cel român), contractul de vânzare este unul consensual, iar în dreptul german este un contract real; rezultatul este că transferul dreptului de proprietate și al riscurilor are loc în alte momente cu consecințe importante; a se vedea CATHERINE KESSEDIAN, *op. cit.*, p. 274.

^[3] Pentru România, Convenția a intrat în vigoare la 1 iunie 1992, după aderarea prin Legea nr. 24/1991.

^[4] Informație disponibilă online la adresa http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1980CISG_status.html, consultată la 31 decembrie 2017.

^[5] CATHERINE KESSEDIAN, *op. cit.*, p. 273.

^[6] Textul propunerii de regulament este disponibil online la adresa <http://ec.europa.eu/>